

Deželni poslanec g. I. Božič pošilja nastopni brzojavni pozdrav:

Gerovo: Na udeležbi zadržan, želim današnjemu zborovanju najkрасnejših uspehov. Živelo naše učiteljstvo.

Poslanec Božič.

Tudi od raznih tovarišev in tovarišic ter od društev je došlo več brzojavnih pozdravov, ki vsi izražajo željo, naj bi obrodil današnji shod obilo sadu. (Radi pomankanja prostora jih objavimo prihodnjič.)

Ker bode treba danes sklenjeno resolucijo predložiti na pristojno mesto, prosim, da pooblašcate člane pripravljalnega odbora, da to store.

Treba pa bode tudi še precejšnje agitacije pri deželnih poslancih in pri narodu, da postane regulacija popularna. To delo naj prevzame vsak posamezni učitelj (učiteljica).

Prihajamo k sklepu. Današnji shod nam obuja najboljše nade, da se vresničijo naše zahteve.

Za ta tako lepo vspeli shod se zahvaljujem v prvi vrsti Vam, dragi tovariši in tovarišice, ki ste s svojim taktnim nastopom dokazali, da se zavedate velikega pomena, ki ga utegne imeti današnji dan za ves naš stan.

Zahvaljujem se tudi vsem gg. poročevalcem in gđč. poročevalki za njih stvarne razprave. Sosebno pa izrekam zahvalo gg. deželnim poslancem, da so izvolili označiti svoje ugodno stališče napram regulaciji in izraziti svojo blagonaklonjenost do naših teženj. Vemo sicer, da se regulacija ne bode dala izvršiti brez obremenjenja davkoplačevalcev, a prepričani smo, da bode vsakdo rad žrtvoval svoj prispevek za stvar, ki bode končno tudi njemu in njegovim potomcem koristila. Korist od večjih izdajkov bode imela dežela sama. Ko bode učiteljstvo boljše plačano, bode moglo vse svoje moči posvečevati le blaginji ljudstva: o tem se bode pa povišala tudi zmožnost narodova za večje pridobivanje. Šele potem bode mogla naša lepa domovina Kranjska na polju narodne omike in glede sposobnosti za pridobivanje novih virov blagostanja korakati v enaki vrsti z ostalimi avstrijskimi kronovinami, prav po intencijah prvega prijatelja šolstva in učiteljstva, Njegovega Veličanstva našega presvetlega cesarja Franca Josipa I., po onih intencijah, ki so vzvišeni simbol pravičnosti, da se morajo namreč tudi učiteljskemu stanu preskrbeti eksistenčna sredstva.

Zato Vas pozivljam, da združite svoje glasove v trikratni „slava-klic“ Njegovemu Veličanstvu, presvetlemu cesarju, kot najvišjemu zaščitniku šolstva in učiteljstva, Slava! Slava! Slava!

S tem zaključujem današnji shod.

Književnost in umetnost.

P. Hartmann in oratorij „Sv. Frančišek“. V novejšem času sta se prikazali dve svetli zvezdi na glasbenem polju: Perosi in P. Hartman, ki se odlikujeta z izbornimi skladbami, zlasti z oratoriji. Prvi je zložil že več oratorijev in jih vodil po raznih mestih Evrope. Posebno se odlikuje njegov „Natale“, ki se je proizvajal l. 1901 v Vidmu. Drugi sedaj potuje po prestolnih mestih in vodi svoja dva oratorija „Sv. Peter“ in „Sv. Frančišek“. Dne 22. in 23. aprila bo vodil tudi v Ljubljani Sv. Frančiška, Glasbena Matica, naše dično glasbeno društvo, prevzame produkcijo. Peto bo do 160 pevcev in pevk, orkester bo štel 60—70 mož. Štirje solisti pridejo iz umetniških krogov, tedaj smemo pričakovati izrednega užitka.

P. Hartman je frančiškanski duhovnik, organist v sloveči baziliki Aracoeli v Rimu in vodja konservatorija „S. Chiara“ v Rimu. Rodil se je l. 1863 v Salurnu na Tirolskem vežbal se v glasbi v Bolcan-u, Solnogradu, Inomostu, služboval po svojem posvečenju nekaj let na Tirolskem, potem pa bil sloveč organist v Jeruzalemu. Od ondod je prišel v Rim, kjer biva še dandanes. Veliko pozornost je zbudil, ko se je izvajal njegov prvi oratorij „Sv. Peter“ v cerkvi sv. Karla v Rimu. Oratorij se je moral ponavljati petkrat, in sama kraljica Margerita je počastila produkcijo in čestitala umetniku. L. 1901 je bil P. Hartmann povabljen v Petrograd, kjer je vodil oratorij „Sv. Frančišek“. Carski dvor sam je bil navzoč in vsa inteligenca Petrogradska, ki je Hartmanna sprejela z veliko ljubeznivostjo in ga odlikavala na razne načine. Lani se je isti oratorij izvajal na Dunaju vpričo cesarja, kateremu je posvečen. Tudi na Dunaju se je zanimala zanj zlasti katoliška aristokracija in svečeništvo. Cesar je P. Hartmannu podelil zlato kolajno in papež Leon XIII. zlati križ „pro ecclesia et pontifice.“ Hartmann je nastopil dalje v Bolcanu, v Genfu, v Monakovem, v Neapolu, zopet letos v Rimu in preden pride k nam, gre na povabilo bavorske princesinje Ludovik-Ferdinandove zopet v Monakovo dirigovat „Sv. Petra“. Zložil je tudi drugih skladb veliko obilico in ker je še mlad, upati je, da podari glasbenikom še marsikatero delo.

Oratorij „Sv. Frančišek“ je razdeljen v tri dele. Prvi del obravnava spreobrnjenje sv. Frančiška in ustanovitev treh redov; prične se z overturo, ki jo izvaja orkester, potem moški zbor opeva Frančiškovo nevesto — evangelijsko uboštvo, poedine kitice pa krasno vežejo godala in pihala v kvartetu. Zbor klarisarie je ženski zbor istega motiva. Konča se prvi del s himno, ki preide v veličastvo in bliščečo fugo. Solisti vežejo zборе, pripovedujejo zgodovinska dejstva in ohranijo kronologijo. Drugi del je idila na gori Alverni, kamor je rad zahajal sv. Frančišek in kjer je prejel Jezusove rane. V tem delu ima glavno ulogo orkester, ki slika naravo na gori Alverni, potem pripovedovalka (sopran) in Frančišek s krasno arijo (junaški tenor).

Tretji del opisuje smrt Frančiškovo. Glasba postane žalostna, Frančišek govori le v kratkih stavkih, veli sobratom, da zapoje mu priljubljeno mu „solčno pesem“ in pesem o sestri smrti in umrje. Duša hiti k Bogu in harpa znači ta vzlet v kvišku dvigajočih se akordih. Zbor blagruje Frančiška z nežno pesmijo „O sanctissima anima“, in sv. Trojica vabi Frančiška, naj ostane vekomaj pri nji: „Mane nobiscum in aeternum!“

P. Hartmann ni glasbenik v smislu modernih skladateljev, ki nam dostikrat podajajo skladbe, katerih nihče ne razume, ki imajo bliščečo vnanost, krasno instrumentacijo, sree pa ostane — prazno. „Sv. Frančišek“ nima te vnanosti, tudi bi mu ne pristala dobro; pač pa je tukaj za sree, za dobro, pobožno sree, mnogo duševnega užitka. Hartmann noče sloveti, marveč boljšati, njegovo delovanje je nekako glasbeno-misijsko, on nas hoče za nekoliko časa prestaviti v one ascetične sfere, kjer ima zemlja stik z nebese. Iz tega stališča se mora presojevati njegov oratorij, ki gotovo bolje uspeva v cerkvi, kjer človeka vse spominja nebá, nego v koncertni dvorani. Glasbena Matica je prevzela jako veliko nalogo in bo imela ogromne stroške. Zategadelj je dolžnost vseh prijateljev glasbe, da jo podpirajo v tej zadači: da prvič vsi pridejo polnoštevilni in da razvijejo veliko agitacijo in privedo seboj člane glasbenih in drugih društev. Produkcija se bo ponavljala vsaj enkrat, tedaj se vsi lahko porazdelé. Vstopnice se že prodajajo, tedaj se naj preskrbi z njo vsakdo o pravem času.

„Cerkv. Glasbenik“.

Vestnik.

Učiteljski konvikt. Tvrška Fr. Ksav. Souvan 19-20 K; gđč. Ema Petsche, učiteljica v Selcih, izgubljena stava 2 K. J. Dimnik, blagajnik.

Dnevni red okrajni učiteljski konferenci slovenskih ljudskih šol v Ljubljani, ki bo v četrtek, dne 2. julija 1903 ob 9 uri dopoldne v telovadnici I. mestne deške petrazrednice